

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 52.

26. (13.) децембра 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Ратна сирочад.

Говорили смо не једном но више пута како се јуначки бори наш војник по свима ратиштима. То признају вође, то величају другови, о томе говоре с дивљењем и сами наши непријатељи. Наш војник бори се, гине славно за своју милу отаџбину. Ма да смо то много пута топло и захвално помињали, не можемо ипак нашем војнику никад бити довољно захвални на томе.

Када се тај наш славни јунак бори за све нас који смо овде на дому и стану, те када томе јунаку куцне последњи час живота — верујте, да му није толико жао млада му живота његова, колико га мори брига: шта ли ће бити са његовом породицом, коју оставља након себе на дому своје.

Природно је, да је у души онога умирућег војника највећи бол, који оставља након себе ситну дечицу, нејаку и незбринуту сирочад. Жалосно је то, када човек губи своју домају, када му се руши оно топло гнездо, које је он свио са добрим другом својим, да га оно греје и загрева. Свакоме је то гнездо, ма како било оно малено и скромно, мило и драго, јер се он од борбе у животу своје ту слатко одмарао, у њему је црпео себи нове снаге. Сад то гнездо остаје и хладно и путо, јер нестаје бранитеља и хранитеља малих тичади у томе гнезду — нестаје сиротицама милога родитеља њиховога.

Држава не напушта ни своје обичне грађане — још мање ће напустити своје јуначке бранитеље. Држава обучава немоћне војнике, инвалиде, разним занатима; даје новог вида

и ратним слепцима, она не може, не ће да напусти ни сирочад својих изгинулих војника.

Држава ће гајити и школовати ратну сирочад исто онако, као што би то чинио родитељ јој. Држава ће дати тој сирочади све — само јој не може дати топлог домаћег огњишта.

Чујте ме ви добри очеви и милосне матере! У овоме ужасном рату — на који нас нагонише наши многи непријатељи — коса смрти је ужасно косила. Богу миломе је тако било воља, да је иза наших палих јунака остало много сиротица. Има вас многих добрих очева и миле мајке, којима Бог није дао од срца порода, а дао вам је довољано земаљскога блага. Помислите на Бога и на своју душу, примите ову ратну сирочад на своја топла недра — будите им ви нови родитељи и хранитељи. Примите ову сирочад не за дан-два, да их гладне нахраните, жедне напојите, голе оденете — него их примите једном за свагда, да вам буду ваша мила посвојчад!

Дете је у детињству брига и радост, кад једном дорасте, помоћник је и сарадник, а у старости ослонац је и утеха. Прихватите ову ратну сирочад, одхраните је, дигните је на ноге, спасите је од пропасти.

Ако некоме потребује радна снага у кући, узмите са сирочетом и мајку му. Она ће вас радо дворити, радиће вам одано, само да може да остане уза своје дете,

Зна се, да су наши војници онда,

када су Руси провалили у Карпате, те опустошили многа села, покупили децу из тих пустих села, голу и гладну, те их слали у дечија уточишта. Метнули су ту јадну сирочад на жељезницу, па како су се дечица возила возом иза сваке станице их је бивало све то мање на возу — јер су по селима и по варошима излазиле жене на жељезничке станице, те су се отимале за ту туђу децу. «Дајте мени једно!» — «Та зашто да ја не добијем дете!» — «Та и мени треба посвојче!» — тако су викале добре и милостиве жене, отимајући се, која ће пре скинути с воза себи сиротицу.

Не чекајте да вам донесу ратну сиротицу у вашу кућу, идите и иштите их сами, па их водите к себи.

Ужасни овај рат беснеће и даље. Јунаци ће падати као снопље и сиротица њихових биће све то више. Ну сваки наш војник, када пође на бојно поље, ваља да зна и осети, да и ако по злој срећи својој и погине, да ће се наћи добрих и племенитих људи, који ће пригрлити његову сирочад на своје топле груди, па ће се трудити, да им замене јуначкога оца њиховога.

Добри људи и милосне жене! — Сећајте се у очи благих дана, који ће нам скоро доћи, јадне ратне сирочади. Будите им и отац и мајка — тако вама Бог милостиви дао среће и здравља и сваког другог задовољства у животу вашем. Богу даје — ко сиротици даје!

FRANKLIN-T

Београдске слике: Поручени жељезнички мост на Сави.

Новије владине наредбе.

Треба пријавити кукуруз.

Министар пољопривреде је наредио у интересу тачнога пописа залихе кукуруза и ради употребе исте на јавне цели, да свако до 26. децембра о. г. пријави своме Опћинском Поглаварству колико му је било 20. дец. залихе кукуруза. Ко то не учини, биће кажњен и кукуруз му узашћен. Ову пријаву кукуруза ваља учинити и онда, ако је кукуруз већ и узет за јавне цели, па и онда, ако власник кукуруза није га произвео, него га је купио или добио. Опомињемо власнике кукуруза на ово: ако је власт кукуруз реквирирала (узела за јавне цели), онда власник нема права да располаже са залихом, него се мора бринути да се она не поквари и да остане добра за људску храну. Ако пак кукуруз није реквириран, онда се свака промена, која настане у кукурузу, мора концем сваког месеца пријавити Опћинском Поглаварству, иначе ову нереквирирану залиху може власник употребити за своју домаћу и газдинску употребу. Нереквирирани кукуруз слободно је и продати, али само ономе, који је овлашћен за куповање. Продани износ треба такођер пријавити.

Ко прегази ову наредбу биће кажњен глобом од 600 круна и са затвором до 2 месеца.

Олај,

Влада је наредила, да свако мора Опћинском Поглаварству пријавити до 28. дец. о. г. сваковрени олај од

ланеног, репичиног, кудељног, купусног и репиног семена, кога је имао 24. децембра, ма он тај олај и не био произвео. Ко то не учини, биће кажњен. Друштво Ратних Производа има права да ово семење за олај може купити од 15. децембра до 10. јануара 1916. Иза тога дана све залихе припадају Држави, која ће их, почев са 11. јануаром 1916., плаћати са 4 круне мање, но што им је званична цена.

Нова наредба за мељаву.

По новој наредби не сме се пшеница 75 кила тешка млети са 78, него се мора млети са 82 процента. Из овога могу млинови и воденице правити само три врсте брашна: финога нулера за тесто и то 14 процената од мељаве; брашна за кухање, које одговара брашну нумера 2. и то не више, него једну петину мељаве. Биће напокон једна врста брашна, која одговара староме брашну нумера 5.

Овом наредбом доћиће много више хлебнога брашна у промет, јер ће се од јако из једне метерценте пшенице самлети, не као до јако 38, него 48 кила хлебнога брашна.

Забрањено је млети брашно за крму.

Једну врсту брашна («флахмел») могу млети само они млинови, суваче и воденице, које мељу за најам или за ушур странкама њихову домаћу потребу и не мељу тога брашна ни за продају ни за трговину. Од ражи, тешкој 70 килограма, ваља млети 85 процената једноврснога брашна.

О држању кромпира.

Често чујемо тужбе, да миогима за зиму остављени кромпир скоро сав иструне, постане неупотребљивим.

Узрок је трухлењу најчешће непажња. Ко буде више пазео при вађењу, избирању и тражењу места, тај се не ће тужити да му кромпир труне.

При вађењу кромпира морамо на двоје пазити. Прво: кромпир се тек онда вади, када је сасвим зрео. Ко буде вадио зелен, несазрео кромпир, тај нека унапред буде уверен, да ће му исти иструнити, ако га остави за зиму.

Друго је правило, на које се при вађењу мора нарочито пазити, да се кромпир не озледи. Зато препоручујемо, да наше газде не ваде кромпир са мотикама, него са вилама, које су нарочито за ову сврху прављене и имају четири крака. Ко с овим вилама вади кромпир, тај ће га врло ретко озледити.

Кромпир се онда вади, када је време суво. Ако се то не може урадити: онда је потребно влажан кромпир осушити, јер у гомиле сложени влажан кромпир, када се загреје, лако почиње трунути.

Ко се буде држао при вађењу ових правила, тај може бити уверен, да ће увек сачувати свој кромпир од трулења.

Важно је и пребирање.

Многе газде на ово не полажу ништа. Оставе или сложе кромпир у

гомиле, без да су здрав и леп оделили од озлеђеног и трулог.

Оваке газде скупо наплаћују своју леност. Иструне им и онај део кромпира, који су могли сачувати.

При одабирању се извађени кромпир раздели у три гомиле.

У прву гомилу долазе леши и здрави кромпири.

У другу гомилу мећемо ситан кромпир, који се употребљава за пићу.

У трећу гомилу одељујемо озлеђени и незрео кромпир. — Прво са овим хранимо наше животиње.

Ко има много кромпира, нека исти смести у јаме, које ваља сламом покрити.

Многе газде смештају свој кромпир у подруме.

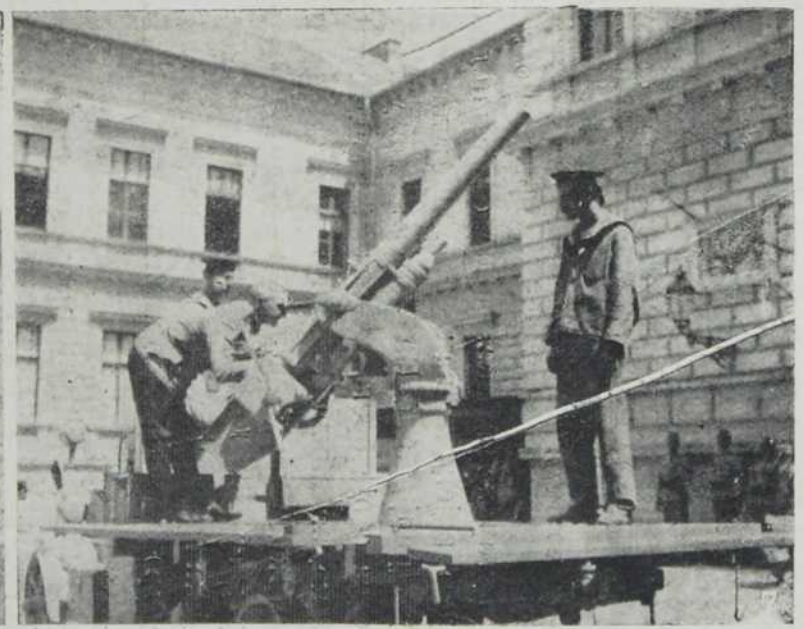
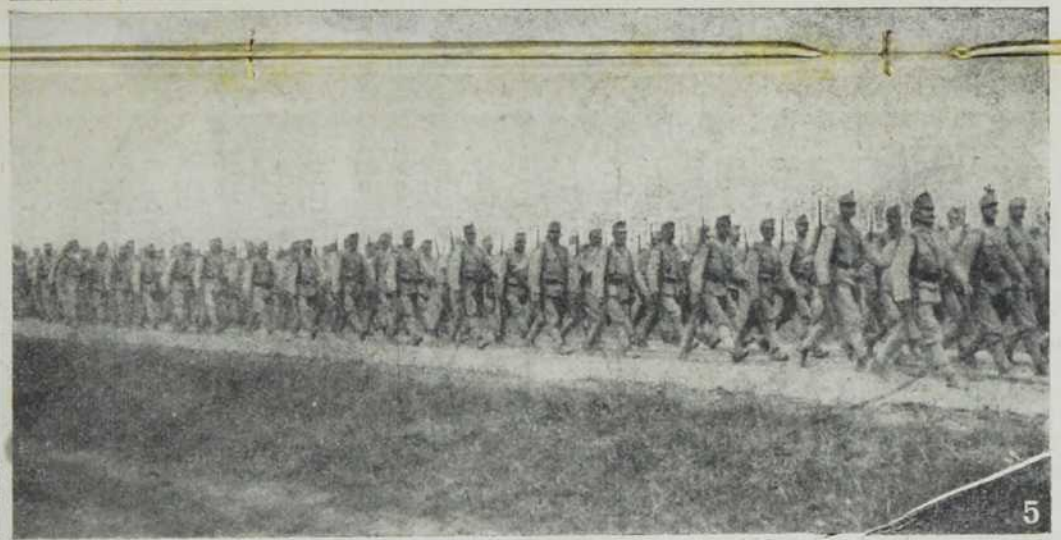
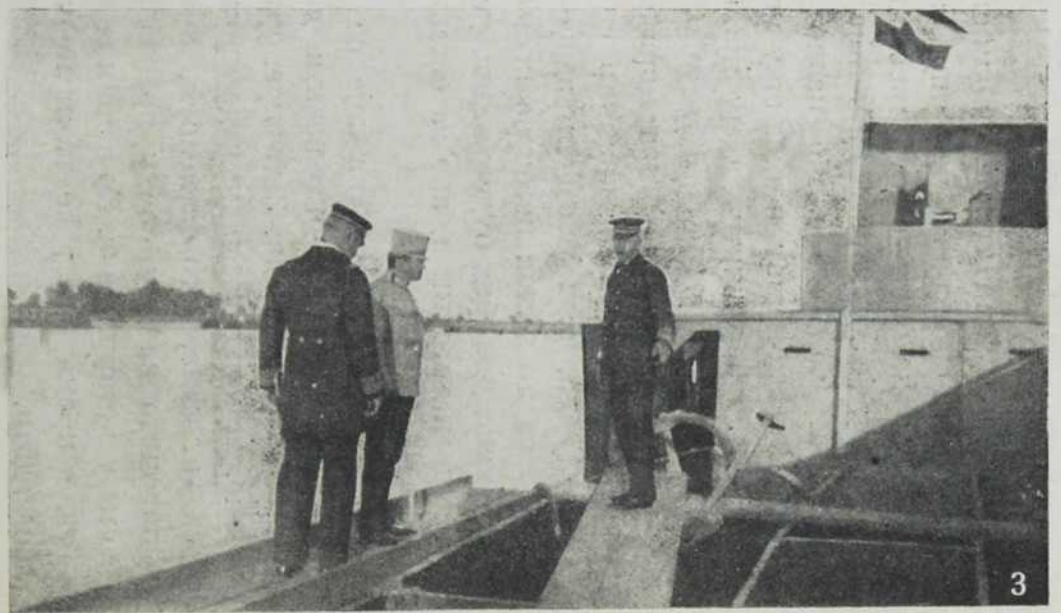
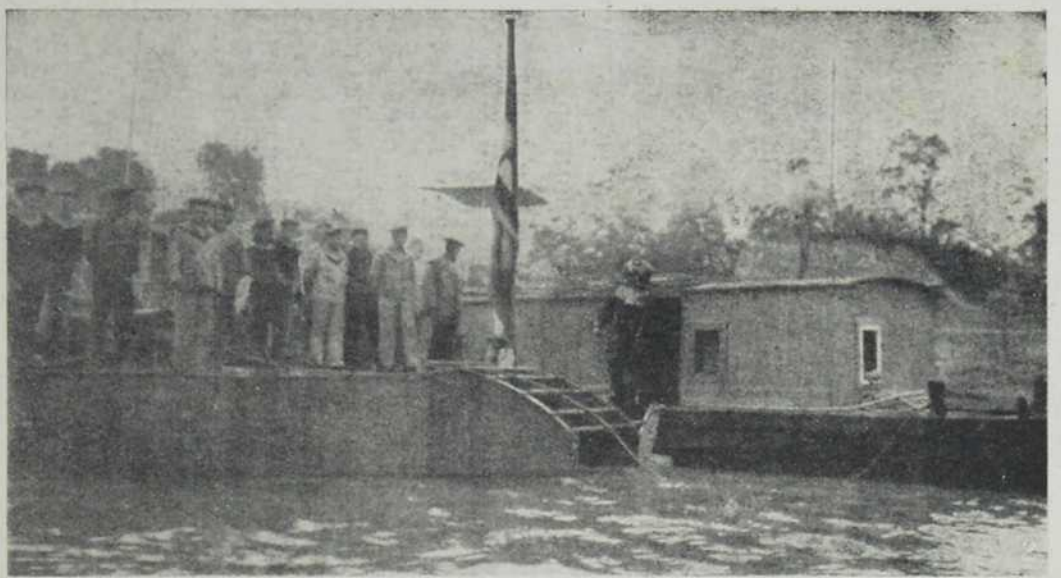
То се на овај начин ради. Подрум се мора добро очистити, треба уредити не само под, него и зидове. Подрум се мора на отворена врата 4—5 дана проветравати.

Када смо то учинили, насумпорисати ћемо подрум и држати ћемо три дана затворене све прозоре.

Тек после овога смемо уносити кромпир.

Ко овако буде радио, тај је троје постигао; прво: да му је кромпир сачуван од трулења; друго: да ће му кромпир у насумпорисаном подруму остати свеж и треће: да му кромпир не ће с пролећа почети клијати.

Пошто је кромпир врло важан не само у домазлуку, него и у сточарству, то је одиста потреба, да свако зна како треба с њим поступати.

1. У панцирској кули монитора. — 2. Ѓњурач се спушта под воду. — 3. Генерал Кевеш на монитору. — 4. Генерал Макензен. — 5. Наши војници на маршу. — 6. Оружје заробљеника. — 7. Пуцање на непријатељску крилатицу.

Са ратишта у Србији.

Огледало светскога рата.

Наша аустро-угарска војска гони остатке Србијине [војске и ван граница њених у Црној Гори. На земљишту, које је са своје бреговитости неизмерно тешко, заробила је наша војска за неколико дана 16 хиљада душа од којих су 13,500 војници. Како наша војска из дана у дан све то дубље продире у Црну Гору, заробљиваће она све то више.

Талијанци не понављају на приморју своје нападаје. Уперили су сву снагу своју да освоје варош Герц — али им је сва мука узалудна; наша је војска јуначким отпором одбранила и Герчки мостобран и Добробрдску висораван. Талијанци су у биткама по приморју изгубили до сада 70 хиљада које мртвих, које рањених.

На руском и француском ратишту траје само топовска борба.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима уземљи прже се састанци, на којима се држе соучна предавања о користима потгорне благајнице и тим приликама де уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

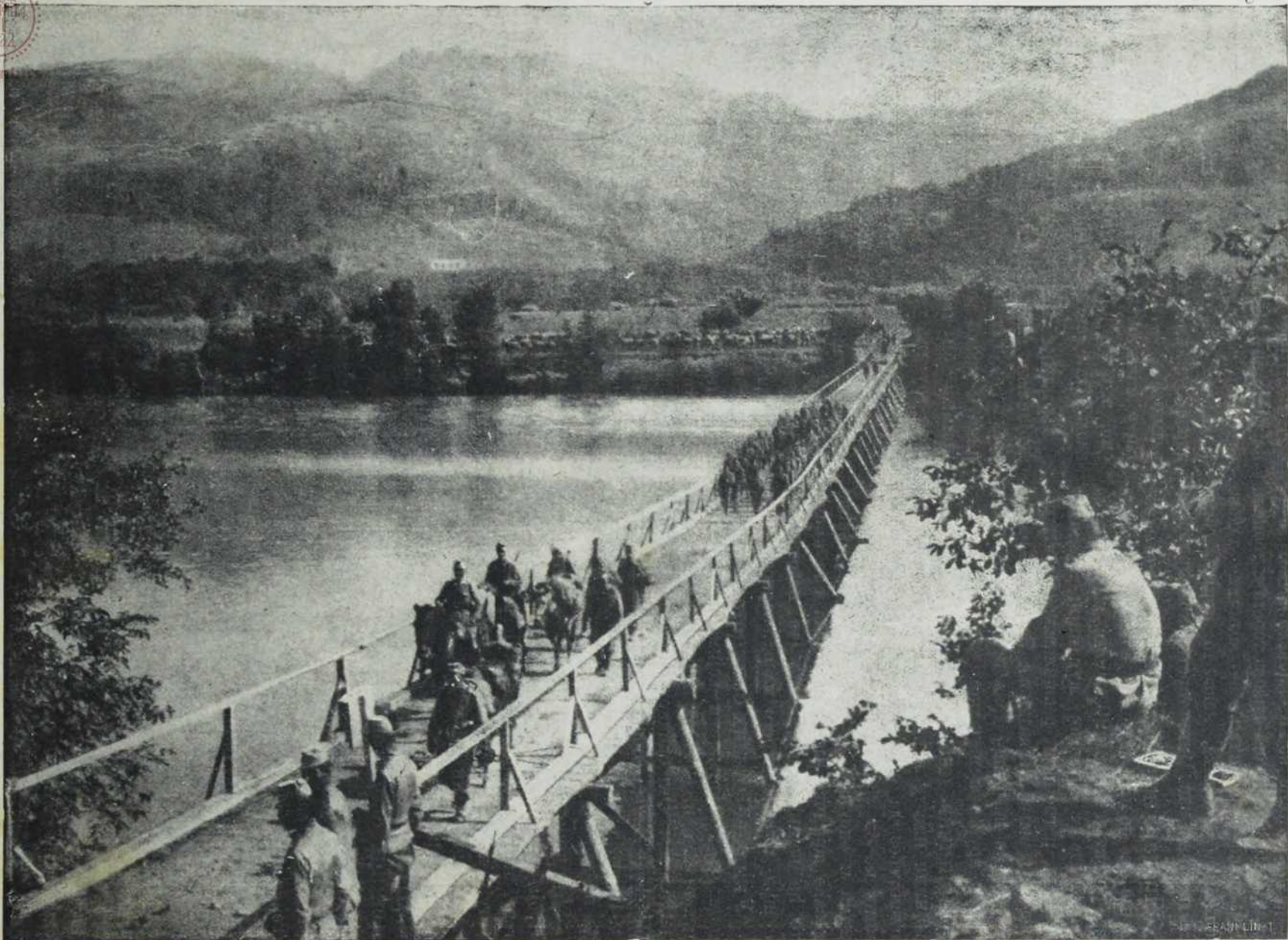

Напомена! Са овим бројем завршујемо годину 1915-ту. Умољавамо своје поштоване претплатнике, да претплате нашу «Њиву» са **3** круне за целу годину 1916-ту или са 1 кр. 50 фил. за $\frac{1}{2}$ године. **Сваки претплатник, који претплати наш лист за целу годину 1916-ту, добија са 1-вим бројем листа календар „Њиву за год. 1916“ бесплатно, на дар.** Излишно је, да препоручујемо лист наш читалачкој публици — прошлих 18 година рада нашега на просвећивању Срба ратара у нашој милој отаџбини препоручују нас најбоље. Ми ћемо тај рад да продужимо орно и вољно, јер нам се он мили са оних многих лепих успеха, које њиме постизавамо. Свестрани напредак нашега ратара, то нам је циљ, којем смо ради да се приближимо — а кад га постигнемо, биће нам то и најлепша награда труду нашем. — Молимо, да се понови претплата за времена — **На поштанску упутницу молимо да се разговетно испише име претплатника и означи последња пошта, којој ваља лист да шаљемо.** — Претплата се шиље администрацији листа по овој адреси: **A „Nyiva“ kiadóhivatalának, Budapest, Franklin-Társulat, IV. Egyetem-utca 4.**

Збирање кукурузњих љуштика. Министар пољопривреде позвао је газде у оним жупанијма, у којима се сеје кукуруза, да збирају при комидби кукуруза преостале љуштинке, да би се од њих правили војницима обојци. Ове прибрале кукурузње љуш-

Н
А
Р
О
Д
Н
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Слике из Србије: Наша војска прелази новим мостом преко Дрине.

СРБИЈА

тике прикупиће војно заповедништво без да газде имају око тога какова терета и трошка. Ну свако који има већу количину такове прибрале љуштике, нека то пријави било Поджупану или Министарству пољопривреде.

Продаја ждребади. Министар пољопривреде дао је излучити из коњских болница у Гродеку и Рутки 90 комада ждребади за оне газде у Арадској жупанији; којима су коње за ратне цели реквирирали. Ову ждребад продавала је Газдинска Задруга Арадске Жупаније на јавној дражби, почев са ценом од 50 круна па на више.

Војничка писма. Од сада могу наши војници писати кућама својима и затворена писма без да се иста цензуришу. Да војници не би писали у тим затвореним писмима и оно што је војничка тајна, прегледаваће војничке власти понекада и та писма, те ће војнике, који пишу те недозвољене ствари, позвати строго на одговорност.

Укидање старих банкнота. Оне банкноте од 20 круна, на којима пише, да су издате 2. јан. 1907., укидају се 31. децембра 1915. год. Ове банкноте примаће Аустро-Угарска Банка још само до 31. децембра 1916. — од тога дана престабе те банкноте да вреде.

Двадесет и два сина — ратници. Кројач Еглински, на немачком острву Ригену, има 32 деце, од којих њих 22 синова ратују на разним бојиштима. Од ових кројачевих синова ни један још није ни рањен, нити се разболео.

Шпањолски краљ и ратни заробљеници. Како француски листови јављају, дао се шпањолски краљ Алфонз на ревно истраживање боравишта ратних заробљеника, за које са свих страна долазе бројни упити. Те су се молбе тако умножиле, да је краљ основао посебну агентуру, које је водство особно преузео. Помоћу својих заступника у иноземству успело му је досада дознати за више од 700 заробљеника. Чим односна молба стигне у краљевску палату, молитеља обавесте, да је у току потрага, коју обично краљ повери посланику оне власти, где се мисли да је тражени заробљен. Чим одговор стигне, одмах добива породица траженога обавест о свим појединостима.

Божиињи дарови војницима. Наступају скорим Божијни празници, о којима се свако радо сећа својих милих и драгих у даљини. И ове године шиљу се многи дарови нашим јуначким војницима на свима ратиштима — по доброту срца нашега света. Но у пакетима ваља слати војницима само оно, што им је ради зиме најнужније, а не ваља слати јестиво, које се квари.

Прилика за зараду. У торњовском и тарјанском властелинству Михаила Ердџи-ја тражи се неколико стотина шумских радника и према томе и помоћника. Осим овога примили би тамо и земљорадника. Пријаве ваља упутити на ову адресу: Erdélyi Mihály uradalma Szár, pályaúdvár.

Читуља. У Будапешти је умро прошле недеље адвокат др. Ђорђе Бирвалски, кр. угар. домобрански хусарски надпоручник у резерви а у 43-ој години живота свога. Покојник је био родом из Сомбора и последњи је потомак своје чувене породице; био је нећак пресветлом г. Милану пл. Заки, посланику тителском и брат од тетке велележном г. др-у Давиду Коњевићу, посланику сомборском. Покојник је сахрањен са почашћу, која припада кр. војничком часнику. — У Сомбору је умро Аврам Георгијевић, бивши управитељ Сентомашке Штедионице и потпредседник Црквене Општине у Сентомашу — а у својој 57-ој години. Покојник је био братић велележној госпођи Софији супрузи Лазе Дуићерскога, а брат преузвишеној госпођи Дафини, супрузи подмаршала Јована Никића.

Књижевна вест. Изашао је из штампе „Пријатељ Народног“, први српски календар за год. 1916. Повећан је и велик је седам табака велике осмине, а доноси уз поучну и забавну садржину још и 32 лепе слике из данашњег рата. — Уредио га је и ове године Чика-Стева. — Цена му је 60 филира и поручује се у Наклади Франклиновога Друштва (Budapest, Egyetem-utca 4.).

ЗАБАВА.

Скупоцено турско дрво.

На садашњем турско-руском ратишту најбоље успева буково дрво, које ради своје реткости стоји десет пута толико, колико Махагони.

Купали су га пресадити у Јужној и Западној Европи, али сви покуси нису имали повољна резултата; дрво је овде било такше него од стабла, које је узрасло у брдима Турске и Перзије, јужно од Црног Мора и Каспијског Језера. То буково стабло израсте ретко више од 9 метара, а има промер од 30 центиметара. Секу се обично стабла, која су ретко кад дужа од 2 метра, већина их је дуга 1 до 1 1/2 метар, а имају на дебелом крају промер од 15 цм. и облик силне тољаге. Дрво је жуто и из њега се праве столарска мерила. Боја му се сачува. Творнице налона доста га узимају. Дрво врло полако расте, па се чисто не примећују на њему годишњи колути. Тежина је дрвета врло различна.

Једно је нешто теже од јаворова, а друго опет одмах потоне у води. Тврдоћа му је велика, али није као у ебеновине. Данас је то дрво већ тако ретко, да се стабла ископају из земље и корен се употребљује.

*

Руски заробљеници на хрватском земаљском добру у Божјаковини.

Већ пре неколико месеци допремљени су на земаљско добро у Божјаковини руски заробљеници. У свему допремљено је стотину људи, да онде надоместе одсутне домаће раденике.

Ови су заробљеници доста стасити и јаки људи, понајвише сељачкога сталежа, иначе мирољубиви и доброћудни. За рад су сместа употребљени, јер су се од ратничких напора доста опоравили у заробљеничким таборима. Они ву се врло добро снашли у својој судбини, те су посве задовољни. Станују заједнички, као што им је и јело заједничко: два пута на дан чај, прави руски, само са шећером без сваке друге примесе; затим добивају меса и говеђу чорбу, а једу особито много хлеба и варива.

Самог хлеба поједу на дан 100 килограма, отпадају дакле готово две киле на особу. За чудо не једу они неких наших јела, као на пример: зеленог пасуља у маунама и неких других варива, док насупрот траже и једу врло много кромпира, који им је најмилија и главна храна.

Дошли су у најзгодније време за кошњу житарица, које се нису могли пожети строжевима, јер су од ветра и кише биле поваљене. Косу додуше не познају, али су јој се брзо приучили. Раде марљиво и добро, а за свој рад добивају примерену новчану награду од 30 филира дневно. Ако се узме у обзир врло добра и обилата оскрба, онда су за свој рад врло добро плаћени.

Када су свршили кошњу житарица, били су послани даље на кошњу сена по ливадама, које су удаљеније од добра.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Издаје: Franklin-Társulat,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

ФЕЛЕРОВЕ РЕБАРБАРА
ЕЛЗА ПИЛУЛЕ

јачају сто-
ман, изази-
вају благ
пролив и
одстрањују
заптиве-
ност.

6 пакетића
стаје фран-
ко 6 К 40 ф.
код
лекарника

FELLER V. JENŐ Stubica, Centrala 31 (Zagreb m.).
Има више од 100.000 захваљница.
5643

ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ
У НАКЛАДИ «ЊИВЕ»
BUDAPEST, IV. KER.,
EGYETEM-UTCZA 4. SZ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Над смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, вођарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.